

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimais: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai
:- Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. :-

Naują gyvenimą pradėdant.

„Kario“ 40 Nr. kap. Bartkus palietė vieną mūsų kariuomenės vengtiną ydą, būtent girtuokliavimą.

Mes norėtum dar daugiau jaunesiems karininkams priminti ydų, kurių turėtų vengti, nes nuo jų priklauso karininko laimė ar nelaimė.

Po kelių metų vargo dabartiniai jaunesnieji karininkai pasiekė karininko laipsnį. Karininko laipsnis duodamas ne visiems, todėl gavusiems reikia tuo didžiūotis. Bet reikia jiems visada ir žinoti, kaip tą laipsnį tinkamai užlaikyti, kaip jį gerbti. Baigusiam Karo Mokyklą prišakyj yra didelė karjera. Bet reikia mokėti, kaip prie tos karjeros priėti. Apie karjerą ne vien reikia mąstyti, bet prie jos reikia darbais, nuopelnais, pavyzdžiais eiti.

Bet kaip gali ir privalo kiekvienas karininkas prie jos priėti? Štai kas svarbiausia: 1) mokėti savo gimtąjį kraštą mylėti, 2) mylėti karo mokslą ir visas jam pavardamas kariuomenėje pareigas, 3) pažinti savo pavaldinių psichologiją, 4) negirtuokliauti, 5) nedraugauti su netinkamais žmonėmis, 6) visuomet atminti ateitį.

Nurodžiau šešius punktus, kurie yra svarbūs ne tik jaunesiems, bet ir visiems jaunesniųjų laipsnių karininkams.

Pažiūrėsime, ką tie šeši punktai jaunesniam karininkui gali duoti. Pirmas punktas — mylėti savo gimtąjį kraštą. Šis yra svarbiausias karininkui reikalas. Karininkas yra pastatytas tokioje vietoje, kad jis visada ir bet kada privalo eiti prieš krašto užpuolikus. Jis *tik tam yra skiriamas*, jam pavardamas tam tikras žmonių skaičius valdyti ir reikale į kautynes juos vesti. Visai negalima įsivaizdinti, koks gali būti karininkas, kuris veddamas savo karius ir pats eidamas į kautynes, nebus patriotas! Bus tai du priešingi reiškiniai, kurių niekuomet negalima suderinti; karininkas nepatriotas yra kariuomenės obalsiui ir tikslui neatitinkas ir jis ten negali ir būti.

Karo mokslas: dabartinis karo pabūklų tobulėjimas plečiasi be paliovos, todėl tos žinios, kurios yra įgytos, bebūnant Karo Mokykloje, yra tik pamatinės karininkui; jos tik duoda galimybės suprasti, įsigilinant į patį karo mokslą, į reikalingiausias karui vesti žinias. Mažai dar tik visus statutus žinoti, reikia žinoti viskas, kas *tik yra karui, kautynėms pritaikoma*. Reikia

didžiai sekti Lietuvos karo spaudą, „Mūsų Žinyną“, „Kari“ ir t. t. ir kiek galint ir užsienio karo literatūrą, kuri ypač duoda daug turtingų karininkams pamokinių ir nurodymų — tai didžiausias jaunam karininkui penas. Karininkas, pilnas karo žinių, visada bus viršininkų giriamas ir visiems kitiems pavyzdžiu statomas.

Savo pareigas reik eiti noriai ir atlikti jas nuoširdžiai ir nuodugniai.

Tokiam karininkui visada bus atdaros durys į Aukštuosius arba į Technikos kursus ir pagaliau net į užsienį. Gyvenimas rodo, kad tik tokie karininkai ir gauna aukštąjį karo mokslą Lietuvoj arba užsieny. Todėl karininkas, gerai karo srity išsilavinęs, naudingas ne tik visai kariuomenei, bet ir jo paties karjerai.

Pažinti savo pavaldinių psichologiją geram karininkui būtinai reikia. Apseiti vien kareivių baudimais — dabartiniu laiku nieku būdu negalima. Toks būdas buvo galima vartoti Rusijoje, kur žmonės savigarbos mažai turėjo ir dabar turi. Be abejo, kad be baudimų apseiti negalima — dar nėra Europoje kariuomenės, kur nebūtų baudimų. Jie yra reikalingi, tik visados reikia *bausti atsargiai ir tik už aiškius nusikaltimus*. Reikia karininkui kiekvieną kareivį gerai pažinti, reikia žinoti jo gerus ir blogus palinkimus, jo norus, kad visada karininkas turėtų į jį savo įtakos ir galėtų geistinėn pusėn jį nukreipti. Kitose valstybėse einama prie to, kad karininkas darytų su savo pavaldiniais dažnus pasikalbėjimus, būtų jo gyvenime patarėjas, ramintojas ir auklėtojas. Tik taip elgiantis esą galima priėti prie gerų karininko ir kareivių tarpe santykių. Kaip tik šio nusistatymo ir mūsų jaunesiems karininkams reikėtų nepamiršti. Bet nusikaltėliams nedovanoti ir savo žodžių nekeisti, kad neapsireikštų nuolaidumas, kaip jo, taip ir kareivių gyvenime. *Nuolaidumas karių šeimoje kenkia ir reikia jo visados vengti*. Laikė užsiėmimų nevertoti nereikalingų žodžių, o daugiausia, kad būtų — *žodis ir tuojau darbas*. Tik tokiu būdu karininkas turės savo viršininkų pasitikėjimą ir kareiviai jį gerbs ir klausys. Todėl *kontroliuok pavaldinius ir nepamiršk save — tada visi ir jus gerbs ir jūsų viršininkai bus patenkinti*.

Girtuoklystė yra tai didžiausia žmogaus nelaimė. Iš jos auga daugybė ligų. Girtuoklystė žmogui atima jėgų, energijos, jis netinka aiškiam protavimui, darbui

ir t. t. Karininkas gi kaip tik šiuos visus žmogaus privalumus turi turėti, nes kitaip jis netinka ne tik kaip savo pavaldinių auklėtojas, bet ir visai negali kariuomenėje būti. Girtuokliavimu nieko gero nepasieksi, nes tokiam bijos pavesti atsakomingesnes pareigas. Todėl į girtuokliavimą reikia žiūrėti, kaip į nepasisekimą, nelaimę. O kad į tą nelaimę neįsitraukti, tai geriausia su alkoholiniais gėrimais niekad jokio reikalo neturėti.

Vienas žymus prancūzų rašytojas sako: dabartinis žmogus paprastam gyvenime turi daugiau neigiamų ypatybių, kaip teigiamų, tik bėda, kad mes per netinkamą draugavimą blogų pusių įgijame, nes mes tada sudedame krūvon savo netikusias ypatybes su kitų netikusiomis ypatybėmis — ir pasidaro blogo pavyzdžio žmogus. Draugautis reikia — žmogus yra ne negyvas tvarinys, o gyvas, bet visad reikia nepamiršti tai, ką sako tasai rašytojas, todėl draugautis galima tik su tuo, kuris turi gražių ypatybių, kuris gali Jums duoti tik gerų pavyzdžių.

Karininkaujant reikia nepamiršti, jog jis kariuomenėje yra ne dienai, ne savaitei, ir ne metams, todėl reikia visuomet galvoti apie savo ateitį, nes įgyta ši specialybė ir vargu bau kur nors pasiseks kita specialybe ją pakeisti. Tarp kitko reikia būti taupiu. Pinigų veltui neleisti, o geriau sau daiktų nusipirkti, nes karininkas algos gauna nemažiau, nei gal daugiau, kaip kitų įstaigų valdininkai. Stenkis apsieiti, be skolų, bet pasiskolinęs skolą šventai gražink.

Be to, reikės sutvarkyti šeimyninius reikalus — reikės vestis. Lietuvoj labai maža panelių, kurių pasoga savo užsiėmimą galima būtų pakeisti. Pagalios pasogos ieškojimas, tai vyro silpnumas ir nemokėjimas savarankiai savo gyvenimą nukreipti. Visada reikia atminti, jog aš sulig savo išgalės, sugebėjimo gyvenimą tvarkau, o ne pašalinis asmuo nukreipia. Turėti ateitį galvoje, dar nereiškia, kad prie jos rengiesi — rašo Meterlinkas — o kai prie ateities darbais eisi, kai dėl jos būsi jau ką nors sutvėręs — tada tik būsi ateities tvėrėjas. Todėl reikia kaip dėl dvasinio, taip ir dėl medžiaginio gyvenimo sau tverti, tverti ir tverti.

Tik panašiais keliais žmogus eidamas gali gerą ir gražų gyvenimą pasiekti.

„Kario“ komplektavimui. „Kario“ Redakcijoje dar galima gauti iš įvairių metų kai kurių „Kariškių Žodžio“ ir „Kario“ numerių. Dalys, kurioms trūksta „Kariškių Žodžio“ ar „Kario“ numerių, tegul atsiunčia Redakcijon savo įgaliotą žmogų trūkstantiems numeriams pasirinkti. Dalys, stovinčios provincijoje, tuo tarpu gali raštu pranešti Redakcijon, kurių numerių joms trūksta, tai tie numeriai bus padikti. Visa tai turi būti padaryta ligi lapkričio 10 d.

Stasys Santvaras.

Išjojant.

Imk, bernuželi, rūtų šakelę,
Gal paskutinę jau iš manęs,
Didis karelis, kraujo upeliai,
Gal paskandyti tavę, berneli...

Imki, priseki prie šarvuželių,
Jodams laukeliais, tik nepamesk!
Auštant aušrelei, tekant saulelei,
Aukso raselių, tik negailėk...

Jeigu gi mirtum priešą sutikęs,
Siųsk žirguželį rūtų daržan,
Ten aš budėsiu, kas vakarėlis,
Ten aš, kas rytas, klaupsiu maldon...

Še, kaip dūzgena platūs laukeliai,
Skamba dainelė, plaukia toli;
Jok, bernuželi, joja berneliai —
Šaukia tėvynė — laukt negali...

Ir sudūzgėjo kiemo takelis,
Kardas sučerško aukso sagon,
O merguželė likus varteliuos
Žiūri, kaip skrenda mielas kovon...

Projektas.

1. Taisyklės

ruošti futbolo turnyrui kariuomenės pirmenybėms.

1. Kiekvienais metais įvyksta futbolo turnyras Liet. kariuomenės pirmenybėms laimėti.
2. Turnyro vieta Lietuvos sostinė; laikas — pabaigoje vasaros sporto sezono (dieną skiria Kariuomenės Vadas).
3. Kiekviena atskira dalis siunčia turnyran visą komandą, sąstata ne mažiau 15 žmonių (11 žaidėjų, 3 atsarginiai ir atstovas). Visų atskirų dalių komandų dalyvavimas turnyre privalomas.

I Pastaba: Atskiros dalies representyvos komandos sudarymu rūpinasi tos dalies fizinio lavinimo instruktorius, vaduodamos dalies vado nurodymais.

II Pastaba: Kiekviena komanda, vykdamą turnyran, privalo turėti: vienodus sporto kostiumus, bucus, ilgas kojines, kamuolį ir t.t.

III Pastaba: Komandos turnyran vyksta valdžios lėšomis.

4. Turnyro ruošimu rūpinasi aukščiausia kar. F. L. instancija. Jos užduotys yra: a) pranešti dalims iš anksto apie turnyro vietą, laiką ir sąlygas; b) komandos dalių, stovinčių provincijoje, atvykstančių į turnyrą sutikti, apgyvendinti ir priskirti mitybai prie sostinės įgulos dalių; c) sudaryti turnyro komitetą ir t.t.

5. Futbolo turnyru vadovauja ir tvarko turnyro komitetas, kuriame pirmininkauja aukšč. kar. F. L. instn. paskirtas asmuo, ir dalyvauja kaip nariai, nuo kiekvienos komandos po vieną atstavą. Jo užduotys yra: a) burtais suskirstyti komandas, žaidžiančias paruošiamajame, pirmajame ir t.t. ratuose; b) nurodyti kiekvienai komandai žaidimo dieną ir valandą, ir aikštę; c) parūpinti turnyrai nusimanančių teisėjų; d) rišti visus įvykstančius tarp komandų nesusipratimus ir t.t.

I Pastaba: Pirmajame futbolo turnyro rate gali žaisti tik 32 arba 16 (arba 8) komandų; atvykus turnyran daugiau ar mažiau komandų, daromas paruošiamasis ratas, po kurio viš esančios (pralošusios) komandos išeina. Pavyzdž.: atvyko 25 komandos; burtais 7 komandos lieka I ratui, gi likusios 18 žaidžia paruošiamajame rate. 9-ios pralošusios išeina, likusios 9 (išlošusios) + 7 = 16 komandų, kurios žaidžia I rate (8 — II rate, 4 — pusiaufinaliniame ir 2 — finaliniame rate).

II Pastaba: Turnyras vyksta tokiu išskaičiavimu, kad kiekvienai komandai tektų žaisti ne daugiau vieno karto į dieną.

7. Komanda, laimėjusi turnyre pirmą vietą, gauna taurę ir žetonus, — antrą vietą tik žetonus, — III ir IV diplomus.

2. Taisyklės ruošti lengvosios atletikos rungtynes kariuomenės pirmenybėms.

1. Kariuomenės Vadui įsakius, aukščiausia Lietuvos kariuomenės fizinio lavinimo instancija*) kasmet

3. Rungtynėse turi teisės dalyvauti visi tikrosios tarnybos kariai — sportininkai. Dalyvisiunčia į rungtynes tik geriausius savo sportininkus, atsižymėjusius rungtynėse „dalies pirmenybėms“, „sporto šventėse“ ir t.t. Dalių fizinio lavinimo instruktoriai tinkamai paruošia numatytus rungtynėmsna sportininkus.

Pastaba Rungtynės „dalies pirmenybėms“, „sporto šventėse“ ir t.t. ruošiamos sulig tam tikrų taisyklių, išdirbtų kar. F. L. aukšč. instancijos.

4. Rungtynes ruošti ir prižiūrėti jų eigą kar. aukšt. F. L. inst. sudaro *rungtynių komitetą*.

Šis komitetas yra atsakingas už viską, kas tik rungtynes liečia (jų paruošimą, eigą ir pryzų išdavimą ir t.t.).

5. Atskiros dalys, neveliau 2 savaitių prieš rungtynes, prisiunčia rungtynių komitetui sąrašus savo sportininkų, dalyvausiančių rungtynėse, nurodydamos sporto šakas.

6. Rungtynių komitetas iš anksto pasirūpina apgyvendinimu ir priskyrimu mitybai prie vietinių dalių tų sportininkų, kurių dalys stovi toli nuo rungtynių vietos.

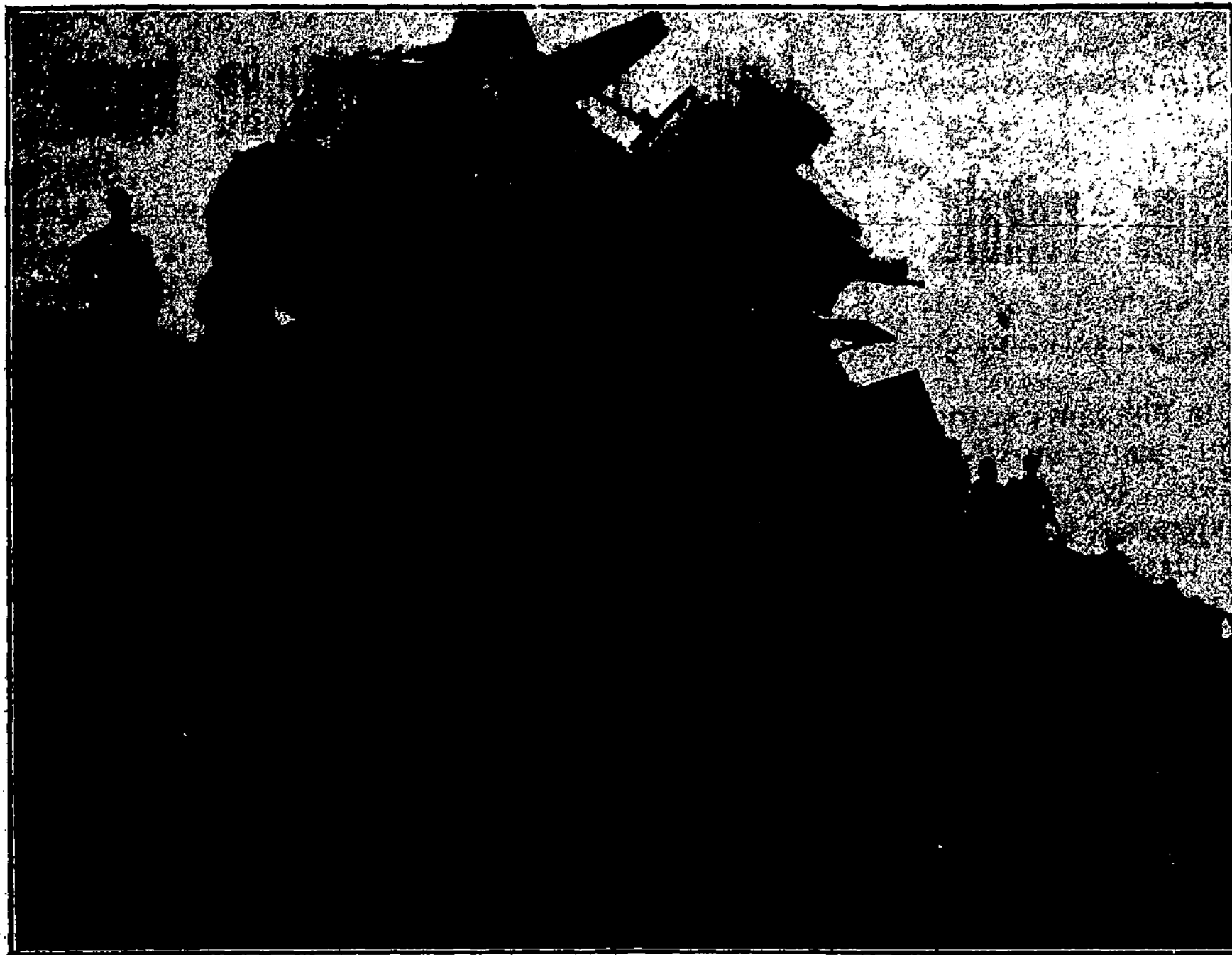
7. Rungtynių komitetas iš anksto parūpina rungtynėms sporto aikštę ir visus reikalingus įrankius bei medžiagą.

8. Atvykus sportininkams iš dalių, rungtynių komitetas pasipildo po vieną atstovą nuo kiekvienos dalies (geriau ne iš aktyviai dalyvaujančių) ir pasidalina tarp savęs pareigomis teisėjų, starterių, chronometrų, sekretoriaus ir t.t.

9. Pačios rungtynės vyksta paprasta tvarka (žiūr. Lengvosios atletikos vadovėlis Dineikos ir Ereto 71—94 pus.).

10. Pirmi trys laimėję kiekvienoje šakoje gauna pryzus.

Šiuodu projektu buvo mano patiekti sporto komisijai, (š. m. liepos 15 d.) susirinkusiai Kariuomenės

Tankas repliojantis į didelį statumą. (Prie str. „Plienu gaubta kariuomenė“).

ruošia lengvosios atletikos rungtynes kariuomenės pirmenybėms.

2. Rungtynių vieta, laikas ir programa paskelbiama kariuomenės dalims neveliau dviejų mėnesių prieš rungtynes.

*) kuri, reikia manyti, bus kada nors įsteigta. V. I. P.

Pulk. leit. *Kraucevičius*.

Plienu gaubta kariuomenė.

(Žiūr. „Kario“ 44 Nr.).

Šarvuoti automobiliai esti dviejų rūšių: sunkieji ir lengvieji, kas atafinka sunkiam ar lengvam paprastam automobiliui. Sunkus automobilis gali būti apginkluotas patrankomis iki 3 colių kalibro arba didesniu skaičiu kulkosvaidžių (4-5), gi lengvieji tik 2 kulkosvaidžiais arba viena maža patrankėle 37 m. m. = 1½ colio, kaip pas prancūzus. Karo prityrimas parodė, kad geresni yra lengvieji, nes sunkiam reikalingas būtinai plentas ir dėl savo nedidelio greičio (iki 20 klm. per valandą) ir nerangumo jis mūšyje mažiau tinka. Paskutinių metų išdirbimo šarvuoti automobiliai turi ant-
rą vairą savo užpakaly ir gali eiti ir į užpakalį taip greit ir patogiai, kaip ir į priekį, be to langelis, pro kurį žiūri šoferis, uždengtas ypatingu kulku nepermušamu stiklu. Siedū išradimai sudarė šarvuotam automobiliui labai geras sąlygas kovoj.

Šarvuotas automobilis yra nepamainoma pagelbinė priemonė kavalerijai savąja stipria ugnimi, kurios kaip tik stinga raitininkams dėl jų mažo, šaulių skaičiaus.

Kiekvienas šarv. automobilis aptarnaujamas vieno karininko — komendanto arba vado, šoferio su pagelbininku ir tiek kulkosvaidininkų, kiek šarvuotis turi kulkosvaidžių. Komanda turi būti gerai išlavinta ir žinanti savo dalyką. Taikos metu šoferiai mokomi ne tik vesti automobilį (šis darbas labai ne lengvas, nes valdyti šarvuotą mašiną kur kas sunkiau, negu paprastą), bet ir šaudyti iš kulkosvaidžių. Gi kulkosvaidininkai turi mokėti užvesti mašiną ir ją valdyti — važiuoti. Savaimė aišku, kad komendantas karininkas turi būti ir šoferiu, ir kulkosvaidininku, ir geru vadu, nes ant jo guli visa atsakomybė už gerą veikimą ir šarvuotio nepražudymą.

3. Tankai.

Trečias ir pats jauniausias (sulig atsiradimo) šarvuotųjų brolis yra tankas. Jisai gimė tik 1916 metais laike Didžiojo karo, o mūšiose parodė savo reikšmę tik 17-18 metas, t.y. karo pabaigoje. Tas brolis, nors ir visai dar jaunas, bet išėjo labai gabus ir stipras. Anglajai sako, kad tankai nulėmė ir užbaigė karą. Gal būt tas tvirtinimas ir nėra pilnai teisingas, visgi tankai turėjo didžiausią reikšmę, ką pripažįsta net ir vokiečiai. Garsus vokiečių vyriausiojo štabo viršininkas gen. Liudendorfas 1917 m. savo pranešime vokiečių seimui

Vado įsakymu, nustatymui taisyklių ruošti kariuomenės pirmenybes įvairiose sporto šakose, nustatymui pryzų kiekio ir vertės, ir kit. Be šių, buvo patiekti dar sekančieji projektai: pulk. Kraucevičiaus—fechtavimo kardais ir šautuvais pirmenybės; kap. Matulevičiaus—artil. važinėjimas su pabūklais (su klūtimis): kap.... —Pirmenybės rikiuotės arklio (voltiziravimas, vartojimas ginklo ir lenktynės) ir vyr. leit. Pauros—įrankių ir lauko gimnastikos pirmenybės.

Mano paduotieji futbolo ir lengv. atletikos pirmenybių projektai yra toli gražu netobuli. Kadangi neužilgo jie — kaip ir visi kiti bus svarstomi vyr. štabe, tai būtų labai neprošali, kad mūsų kariuomenės sportininkai, kol dar nevelu, tartų per „Karij“ savo žodį jų patobulinimui.

Vyr. leit. Pyragius.

Dar vadovėlių puskarininkams reikalui.

„Kario“ 14 Nr. kapitono Petruškevičiaus iškeltas gan svarbus klausimas: „Vadovėlių puskarininkams reikalui“.

Kad sustatytų vadovėlių, pritaikintą eiliniams ar mokomose kuopose būsimiems puskarininkams mokintis, reikia nemažai pasidaruoti. Man rodos, kad asmenys, kurie sustatinės pačias programas, stengsis, kad vadovėliai būtų tobulesni ir išsemtų visas reikalingas eiliniams ir puskarininkams žinias.

Jei vadovėlis būtų sustatytas su klausimais ir atsakymais, tai iš silpnai išsilavinusių kareivių pasidarys tik grynai automatai, kas prie dabartinės doktrinos visai neleistina. Juk sulig nauja doktrina kareivį reikia pripratinti sąmoningai galvoti, nes pėstininkų veiksmai manevrinėse kautynėse reikalauja daug sumanumo, iniciatyvos ne tik iš viršininkų, bet ir iš kiekvieno paprasto eilinio.

Panašių vadovėlių nesunku išleisti, bet pirma negu leisti vadovėlius, reikalinga turėti sustatytą programą, kuri būtų pritaikinta prie dabar esančios doktrinos. Rusų kariuomenėje aiškiai buvo nustatyta ir vyriausybės patvirtinta, būtent: kokias žinias turi įgyti kareivis iki priesaikai, taipogi pirmaisiais, antraisiais ir trečiaisiais tarnybos metais, kokie užsiėmimai turi būti vedami su būtinomis tarnybos ir virštarnybiniais puskarininkiais.

sako: „Iki pavasario 1917 m. mes buvome stiprūs ir turėjome vilties laimėti karą, dabar gi baisioje daugybėje pasirodę tankai, per tris dienas sunaikino 6 mūsų divizijas ir mes tegalime tik priešintis be vilties nugalėti“.

Tanką pagimdė pozicinis karas. Kaip aš jau sakiau, laike pozicinio karo negalėjo veikti šarvuočiai — traukiniai ir automobiliai, — tuomet anglai pradėjo ieškoti tokios mašinos, kuriai ar apkasai, ar vielų kliūtys, ar dirva, net krūmai keliu būtų. Ir surado: paminė automobilių ratus į — vikšras ir viskas. Toji mašina lipė per apkasus ir vielas, už kurių vokiečiai sėdėjo ir taip paveikė į juos, kad jie bėgo iš savo urvų, iš kurių ir sunkieji sviediniai negalėjo ju iškrapštyti. Anglai daug galvojo dėl savo tanko išradimo, užtat ir pavadinimą davė labai keistą: „tanks“ — angliškai reiškia — rečka, kur moterys baltinius plauja. Toks keistas pavadinimas buvo duotas tyčiomis paslapties išlaikymui. Paslaptis reikalinga buvo, kad staigiu pasirodymu išgąsdinti vokiečius. Ir tai jiems pilnai pavyko. Staigumas yra vyriausia telgiama kiekvieno šarvuočio ypatybė: išgąsdintą žmogų nesunku nuveikti.

Kaip aš jau sakiau, tankas yra tas pats šarvuotas

Neturint panašios programos sunku ir vadovėlių sustatyti.

Labai būtų pageidaujama, kad Karo Mokslo Skyrius ar tam tikra komisija sustatytų panašią programą eilinių apmokymui ir be to dar peržiūrėtų „Laikinąją Puskarininkų Mokyklos programą“, išleistą 1920 m., kuri taipogi jau metas peržiūrėti ir pakeisti.

Kuomet bus sustatytos programos eilinių apmokymui ir puskarininkų mokykloms, tai tik tuomet galėtų keli karininkai paruošti tinkamus vadovėlius, kaip eilinių apmokymui, taipogi ir būsimiems puskarininkams mokytis.

Vyr. leiten. Rudaitis.

Latvių artilerijos karininkų kursai.

Kursai baigė mokslą spalio mėn. 25 d. Šiais metais jau įvyko IV kursų laida. Praeitais metais kursus baigė 28 karininkai, šiais gi tik 24, nes iš 28 priimtųjų karininkų visai iš kariuomenės paleido 4 dėl nesveikatos ir ligos.

Šių kursų uždavinys, kaip pareiškė tų kursų viršininkas „Latv. Kar.“ bendradarbiui, yra panaujinti ir papildyti artilerijos karininkams karo ir bendro mokslo žinioms ir prirengti batarėjų ir divizionų vadų vietoms užimti. Kursai tęsiasi 11 mėnesių.

Iš baigusių 6 karininkai tuojau siunčiami į aviacijos dalį. Čia jiems reikėsia kartu su karo lakūnais susipažinti, kaip kautynėse artilerijos darba sutaikinti su oro laivyno darbais. Šie karininkai gausią vieną savaitę atostogų iš aviacijos dalies, kaip kiti karininkai gavo tiesiog iš kursų.

Lektorių personalas, kaip matyti iš sąrašo, yra latviškas. Svetimšalių nėra. Lektorių tarpe yra valstybės prezidentas. Kursuose moko vidutinę balistiką, būtent apie paraką ir sprogstamą medžiagą ir orinę balistiką, technikos pabūklų dalį; moko, kaip vartoti rankų ir automatiškus karo įrankius, visų ginklų rūšies teoriją ir t.t. Daug domės latviai kreipia į tai, kad artilerijos karininkai gerai mokėtų taikinti kaip be žemėlapių taip ir su juo. Be to, praeinama hipologija, fizinis lavinimas, bendra taktika, karo psichologija, topografija, karo bausmių įstatymas, aviacijos ryšiai su artilerija ir t.t.

Kursų karininkai į dieną mokinasi 6 valandas klaseje ar ore. Prie šių 6 valandų reikia dar priskaityti ke-

automobilis tik be ratų; jisai šliaužia ant savo vikšrų, ne taip smarkiai, kaip automobilis, bet užtat labai lengvai užsiriti ant didelių statumų, sakysim, kaip ant stogo; eina be jokių kelių per dirvą, net užarta, per griovius iki 1½ mtr. platumo, laužo medžius iki 20 centimetrų storumo ir per vandenį ne giliau ½ mtr. Vikšrai yra du; jie varomi motoro jėga, kuri yra gana stipri, du kart stipresnė už paprasto automobilio jėga. Tankas sveria labai daug: lengvas 6½ ton. t.y. apie 400 pūdų, o sunkieji dar daugiau iki 4000 pūdų. Tas didelis svoris ir slinkimas ne ant ratų, bet ant vikšrų jam neduoda greit judėti; vidutinis lengvo tanko greitis 6-7 klm. per valandą. Bet yra dabar išrasti tankai, kurie eina 20 ir daugiau klm. per valandą.

Yra tankai trijų rūšių: sunkieji iki 4000 pūdų, vidutiniai iki 2000 p. ir lengvieji iki 400 pūdų svorio. Prancūzijoje daugiausia buvo vartojami lengvieji, tipo Reno (Renault). Anglijoje — vidutinės rūšies. Ir tų ir kitų buvo pagaminta tūkstančiai.

Užtat vokiečiai ir buvo nugalėti. Anglai ypač priduoda didžiausios reikšmės tankams ir stengiasi juos praplėsti kaip galima plačiau, skaitydami, kad tankas yra viena iš galingiausių priemonių karui laimėti. Gal būt tokia nuomonė yra perdėta, nes nereikia užmir-

lios vakarinės valandos, per kurias 4 kartus į savaitę daromi mokslo bandymo patikrinimai. Visi karininkai, baigusieji artilerijos kursų IV laidą, dalyvavo Dinabarko apylinkėje vasaros artilerijos praktikos šaudymo manevruose. Šaudymas turėjęs gerų pasekmių.

Bendrai, artilerijos kursai, viršininko žodžiais, gerai esą įrankiais aprūpinti. Bet, matyt, yra kai kurių trūkumų, nes viršininkas dalinai „L. Kar.“ bendradarbiui nusiskundė.

Baigiantis šiems kursams buvo įvestas dar yenas visai naujas karo mokslas — būtent — slaptas artilerijos žvalgybos mokslas.

Kitų karininkų kursų mokslo pradžia prasidės š. m. gruodžio mėn. 1 d. Į šiuos kursus bus kamandiruojami artilerijos pulkų vadai. Šie vadai daugumoje yra baigę aukštuosius karininkų kursus, bet artilerijos mokslas dar reikalauja grynai specialio artilerijos srities mokslo. Jie mokinsis grynai artilerijos sirty iki tol, kol kursai važiuos į Dinabarką praktikos šaudymams atlikti, po ko vadai galėsia jau grįžti į savo dalis užimti savo vietas. Kiti karininkai privalės atlikti visus artilerijos kursuose numatytus reikalavimus.

Kitų kariuomenės dalių karininkai gali į šiuos kursus taipogi įstoti, tik reikia laikyti tam tikri egzaminai.

Kadangi jau veik visi artilerijos karininkai šiuos kursus jau bus baigę, todėl dabartinė renkama kursams grupė gal būsianti paskutinė.

Artilerijos šaudymas valdžiai daug pinigų reikalauja, todėl šiomis dienomis karo ministerijoje yra pakeltas klausimas, kad reikalinga karininkų praktikos apmokimams įsigyti taip vadinamą Baranovskio sistemos kabinetą. Šis aparatas šaudant daro tokį patį įspūdį, kaip iš tikros artilerijos. Toks aparatas latviams kainuos apie 1 milijoną rublių. Su šiuo įrankiu jau Latvių karininkai, kurie buvo Prancūzijos nuvykę komandiruotės reikalais, yra susipažinę. Greitu laiku latviai jį pirksia.

Karo chronika.

— **Latvijos krašto apsaugos ministerija pasirašė sutartį su viena prancūzų laivų dirbtuve dėl pastatymo Latvijai 2 nardomųjų laivų ir 2 tralierių. Laivai kainuos 7.989.700 latų ir turės būti pastatyti per 20 mėnesių.**

Šti, kad tankai buvo pozicinio karo priemonė, o ne lauko karų, kur kariuomenės daugiau manevruoja, t.y. žygiuoja pirmyn ar atgal, negu kaujasi. Bet visgi reikia sutikti, kad jeigu tankai galės slinkti greit (20 klm. ir daugiau), tai iš tikrųjų čia bus galingas ginklas.

Tankas (mažas), aptarnaujamas 2 žmonių — šoferio ir vado, kuris sykiu ir šaulis iš vienintelio kulkosvaidžio. Aišku, kad šiedu žmonės turi būti ypatingai išlavinti savo specialybėje ir turi mokėti vienas kitą pavadauti. Be to, jie turi būti ypatingai geros sveikatos ir mažo ūgio (tanke nėra daug vietos). Mūšyje tankas visai yra uždengtas, nuo motoro viduje pasikelia didelis karštis — vasaros laiku iki 50°, ir benzino dūmai neduoda gerai kvėpuoti. Baisiai sunkus darbas tankistų, bet užtat ir tarnystė jų garbinga. Tankų šoferis gauna atskirą priedą už savo specialybę, triskart didesnę už gaunamą algą.

Visos trys čia minėtos šarvuotųjų rūšys, t.y. traukiniai, automobiliai ir tankai yra mūsų kariuomenėje. Pirmieji du dalyvavo 20 metais mūšiuose ir apie jų darbus ne kartą buvo žymėta Vyriausiojo Štabo žiniuose. Tankai pasirodė pirmą kartą šių metų manevruose. Nežiūrint dar sunkių aplinkybių, prie kurių jiems

— **Estijos vyriausybė paskyrė tam tikrą komisiją kariuomenės sumažinimo projektui išdirbti.**

— **Japonų kariuomenė netoli Mukdeno.** Mukdeno apylinkėj pasirodė japonų kariuomenės artilerijos pulkai, pasiūsti iš Port Arturo. Dėl šio Kinų centralinės vyriausybės santykiai su japonais tapo labai įtempti.

— **Nelaimė su dujomis.** Darant bandymus su naujomis dujomis Standard — Oil (Amerikoje) laboratorijoje žuvo du žmonės, 3 išėjo iš proto ir 7 sunkiai susirgo. („Posl. Nov.“).

— **Nelaimė lenkų aviacijoje.** Laikė šaudymo iš aeroplano pamokų nukrito Biedruske, netoli Poznaniaus, iš 40 mtr. aukštumo lenkų aeroplanas „Bristol“ tipo, kuriame žuvo žvalgas ir lakūnas.

— **Pusmilijoninė Vokiečių kariuomenė.** Tarp-santarvinės karo kontrolės komisijos Vokietijoje narys Morganas pareiškė savo pastabas dėl vokiečių kariuomenės, kurios karininkai ir kareiviai dažnai mainomi, neištarnavus 12 m., t.y. Versalio taikos sutarty numatyto laiko. Minima sutartis yra numaciusi Vokietijai laikyti tik 120.000 žm. kariuomenę, bet vokiečiai dažnai mainydami karius, kurie yra tik trumpam laikui priimami į kariuomenės kadro apmokymus, trumpam laike suspėjo kariškai išmokyti 500.000 žmonių.

— **Prancūzų atsarginių mokymas.** Finansų komisija nutarusi pasiūlyti padaryti karo įstatymuose vieną pataisą, kuri numato šaukti kasmet 21 dienai mokintis visus atsargon paleistus kareivius. Iki šiol veikusieji įstatymai numatė, tik šaukti mokintis tuos atsarginius, kurie nedalyvavo karuose.

— **Paskutiniai vokiečių laivyno manevrai.** Praeitą mėnesį buvusiuose vokiečių laivyno manevruose dalyvavo 31 linijiniai laivai, 5 lengvieji kreiseriai ir 22 minininkai. Laivyną, jam sustojus Swinemünde, aplankė ir apžiūrėjo karo ministeris. Vokiečių laivynas pirmą kartą po karui išplaukia į jūras tokiame dideliame sąstate. Sekančių metų pradžioje turės pastoti į tarnybą dar vienas linijinis laivas.

Vokiečių laivyno viršininku paskirtas admirolas Zenker.

— **Prancūzų laivynas.** Spalio 28 d. įleistas į vandenį Lorente 2400 tonų kontrminininkas „Panthere“, penktas iš tos serijos. Lapkričio mėn. įleis į vandenį paskutinį minimos rūšies laivą „Lynx“.

teko veikti, savo geru uždaviniu atlikimu ir savo labai įdomiomis kariuomenei ypatybėmis, suįdomino ir sužadino visus karius, kurie tik juos matė. Tankas yra tikras pėstininko gelbėtojas, jisai skina pėstininkui kelią kovos laukuose ir traukia su savim jį į priešų eiles, veikdamas savo pasirodymu į priešų sielą, o savo stipria kulkosvaidžių ugnimi naikindamas jo eiles.

Tankas ir pėstininkas, tai du broliai kovos laukuose. O kad jiems visuomet sektųsi, jie turi labai gerai vienas kitą pažinti ir tarp susiprasti. Šiam reikalui turi būti sutartiniai užsiėmimai. Naujas kovos būdas lauke (taip vadinama naujoji doktrina) kaip tik gerai sutampa su tankų veikimu. Ir lengvas tankas Reno (pas mus) ir nauja doktrina, tai prancūzų karo mokslo darbai.

Jeigu kas pasiždomautų plačiau susipažinti su šarvuočiais, galiu patarti perskaityti mano straipsnį „Šarvuočiai“ šių metų „Mūsų Žinyne“ 16, 17 ir 18 kn.

(Galas).

— **Italų nardomieji laivai.** Statomi 4 nardomieji laivai „Balilla“ tipo, kurie turės 86 mtr. ilgumo, 7,6 mtr. platumo, 4,3 mtr. pasinėrę į vandenį, 18,5 mylių greitumo paviršiu ir 10 mylių po vandeniu. Taupa paviršiu 1300 tonų ir po vandeniu 1600 tonų.

Šie laivai skirsis nuo kitų šios rūšies laivų tuo, kad jų visi mechanizmai bus sukonzentruoti laivų vidaus dalyse; iš priešakio ir iš vidaus yra vandens kameros ir minų aparatai. Apginklavimas susideda iš dviejų 100 m.m. patrankų, aštuonių 53,3 cm. minų aparatų ir 18 minų užtaisymo aparatų. Italų jūrų sluoksniuose pripažįstama, kad šie laivai yra geresni net už prancūzų „Requin“ tipo. („P. Zb.“).

— **Mobilizacija Turkijoje.** Londono žiniomis, Angoros vyriausybė, ryšy su anglų turkų nesuspriamais dėl Mossulio krašto, paskelbusi visuotiną mobilizaciją.

— **Šauks naują nusiginklavimo konferenciją.** Amerikos laivyno ministeris yra pareiškęs, kad prezidentas Coolidge žadąs neužilgo sušaukti tarptautinę nusiginklavimo konferenciją dėl suvaržymo nardomųjų laivų ir lengvųjų kreiserių statymo.

— **Sovietų (karo sausumos ir jūrų) biudžetas 1924—25 m.** siekia 380 milijonų aukso rublių.

— **Prancūzų finansų komisija sumažino išlaidas Reino kariuomenei** iš 650 milijonų iki 52 milijonų frankų.

— **Lenkų karo ministeris, gen. Sikorskis,** pastaruoju laiku viešėdamas Prancūzijoje, užsakė Šerburge lenkų karo laivynui keletą nardomųjų laivų

— **Maž. Antantės karo vadas.** Iš Romos pranešama, kad dabartinis Čekoslovakų karo mokyklos viršininkas, prancūzų generolas Jamet, karo metu būsiąs paskirtas sujungtų Mažosios Antantės kariuomenių vadu.

Trockis prieš tautines dalis. Trockis kalbėdamas Kaukaze viename susirinkime pareiškė, kad nereikalingos esą kariuomenės tautinės dalys, kur yra sovietų valdžia, nes pastaroji sugebėsianti palaikyti santykius tarp įvairių tautybių darbo klausės.

— **Maž. Antantės kariuomenės.** Čekų „Tribuna“ praneša Maž. Antantės kariuomenių skaičių taikos ir karo metu. Pav., Čekoslovakija taikos metu turi 150.000 žm., karo metu — daugiau milijono. Jugoslavija taikos metu — 135.000 žm., karo metu — milijoną ir Rumunija taikos metu 125.000 žm., ir karo metu — 2.400.000 žm.

— **Aviacijos ateitis.** Amerikos Jungt. Valstybių karo ministerijos aviacijos departamento viršininko padėjėjas brig. gen. Mitchell vienoj savo viešoj kalboj yra pareiškęs, kad prancūzų vyriausybė dirba įvairių orlaivių tipų, kurie galėtų greitai perlėkti didžiausius tolumus. Pav., iš Nju — Jorko iki Pekino per 60 val. Negana to, pasak gen. Mitchell, netolimoj ateity žemių ašigalis liks trumpiausias tarptautinio susisiekimo oru kelias.

Gen. Mitchell dalyvavo Didžiajame kare lakūnų tarnyboj Prancūzų teritorijoje. Buvo pirmas Amerikos lakūnas, kuris perlėkė vokiečių apkasų liniją. Ofenzyvos metu ties Argona vadovavo amerikiečių oro kariuomenei.

— **Pagautas šnipas Lenkijoje.** Lodziuj susekta šnipų organizacija, dirbusi Sovietų naudai. Areštuotas kažkoks 18 p. p. pusk. Henrik Świątek. Jis prideda vėles kariuomenės biuruose svarbius raštus, padarydavo jų nuorašus ir vėl atgal originalus padėdavęs. Nuorašus pirkdavęs kažkoks nepažįstamas asmuo, kuris, matyt, persiūsdavo juos į Sovietus. Kartu su Świątek'u areštuoti ir bendradarbiai, vietos žydai Kupferman, Krauze ir Sochaczewski. Šiame šnipavime be Świątek'o daugiau karių įsimašytų nematyti.

(„P. Zb.“)

— **Prancūzijos atsargos karininkams** įsteigta visose didesnėse iguluose tam tikros mokyklos, kur tiems karininkams duodamos pamokos, tikrinama žemlapių žinojimas ir apskritai toliau juos lavina karo srity. Pamokas veda tikrosios karo tarnybos štabo karininkai šeštadienių vakarais ir sekmadienio rytais.

— **Prancūzijos karo vyriausybė** vis labiau kreipia dėmesį į veikimą draugijų, ruošiančių jaunimą karo tarnybai. Dalyvaujančiam šiame pasiruošime jaunimui tarp kitko už gerą šaudymą duodamos brangios dovanos: šautuvai, revolveriai, žiūronai ir t.t.

— **Vokiečių manevrai.** Neseniai Pameranij buvo raitininkų manevrai, kuriuose dalyvavo didelis skaičius sunkiųjų ir lengvųjų kulkosvaldių, šarvuotų automobilių ir tankų. Tie ginklai esą santarvės kontrolės komisijai nežinomi („Bellona“ XV 1)

Kariuomenės gyvenimas.

Apie pirmąjį švedų karą ir Kircholmo mūšį vyr. leit. Balčiūnas XI 4 d. karininkų Ramovėj paskaitė platų referatą. Klausytojai visą paskaitą, nežiūrint, kad tęsėsi ji daugiau valandos, iš klausė dideliu susidomėjimu. Iš paskaitos klausytojams paaiškėjo, jog XVII š. pradžioj Lietuva sunkiai kovojo su švedija dėl šių dienų Latvijos ir dalinai Estijos, jog tame kare buvo labai garbingų ir tiesiog stebėtinų lietuvių ginklo laimėjimų, kada maža Lietuvos kariuomenės dalis puldavo 3 ar 4 kartus didesnį, gerai ginkluotą, drausmingą priešą ir visiškai jį sunaikindavo, kaip tai, padėkim, atsitiko 1605 m. mūšy ties Kircholmu. Lietuvos kariuomenės vado Katkaus vardas tada pagarsėjo po visą pasaulį, mūsų gi liaudies dainose užsiliko jis ir ligi šiai dienai. Tačiau visas vargas, jog tie taip garbingi Lietuvai laimėjimai perniek nuėjo, nes ji tada su lenkais jau buvo susidėjus.

Sportas.

Lietuvoje.

Klaipėdoje nugalėtojo dar nėra. Lapkričio 1 ir 2 d. privalėjo būti Kaune finalo rungtynės tarp Kauno ir Klaipėdos futbolo nugalėtojų, kurios atkeliamos į lapkritį 9 d., nes iki to laiko paaiškės Klaipėdos nugalėtojas.

Liet. Fizin. Lavinimos S-gos Futbolo Lyga diskvalifikuota iš Lygos rungtynių iki 1925 m. sausio 1 dien.

Diskvalifikavimo pamatas rungtynės „L.F.L.S. — Švedai „Svarte Maske“.

Diskvalifikavimas. Lietuvos komandos p. Bartuška (L.F.L.S.) yra diskvalifikuotas iki 1925 m. II (rudens) rato ir visų Lygos, valstybinių ir tarp miestų rungtynių.

Kauno futbolininkai muša savo senus konkurentus. Lapkričio m. 1 ir 2 d. Kaune įvyko futbolo rungtynės tarp Eitkūnų „Ost“ ir Kauno: L.F.L.S. ir K.S.K. Eitkūnų „Ost“ jau nuo 1920 m. buvo dideliu konkurentu Kauno futbolininkams, mušdamas juos 5:3, 3:1 ir t.t. Tik pernai rinktinė „L.F.L.S. — K.S.K.“ apgalėjo Eitkūnus 1:0. Šiais metais mūsų futbolas padarė didelę pažangą ir lengvai sumušė „Ostą“.

Lapkričio mėn. 1 d. L.F.L.S. — Ost 4:0 (1:0). Ost parodė, sulvginus su mūsų šiais, silpną stovį.

Lapkričio mėn. 2 d. K.S.K. — Ost 5:0 (3:0) Aikštė buvo labai blogam stovy, pilna vandens, lietus lijo, vėjas ir t.t. K.S.K. kaip ir L.F.L.S. buvo aiškioj persvaroj. K.S.K. žaidė su 1 atsarginiu. Tokiu būdu Kauno futbolininkai paskutinėse rungtynėse su užsienio klubais užbaigė sezoną savo naudai.

L.D.S. pasilieka I B grupėje. Šeštadienį Makabi aikštėj įvyko rungtynės tarp nugalėtojo I B grup. L.D.S. (Liet. Dviratin. S-gos) ir Makabi, įgyjusios I A grup. paskutinę vietą. Laimėjus šias rungtynes L.D.S. pereitų sekančiais metais į I A grupę, o Makabi į I B. Bet kadangi Makabi laimėjo 4:0 (3:0), tai abu pasilieka savo grupėje ir sekančiais metais.

Užsieniuose.

Latvijos futbolo pirmenybės. Varžytinės vyko tarp Kariuomenės Sporto klubo ir Rygos Futbolo klubo. Lapkričio mėn 1 d. Rygos Futbolo klubas laimėjo pas „Armijas Sporta klubą“ 2:0. Taigi Latvių kariuomenės sportas užėmė II ir gerą vietą.

Latv. Sporta biedriba -- Hakoah 3:0. Rygoj vyko rungtynės tarp nugalėtojų I B grup. Hakoah (žydų klubo) ir Latv. Sporto biedr., kuri įgijo paskutinę vietą I A grupėje.

Nurmi — Ritola. Garsieji pasaulio bėgėjai Nurmi ir Ritola (abu suomiai) išvyko į Ameriką į rungtynes, kurias ruošia New—Jorko suomių atletikos klubas.

Rygoje susiorganizavo nauja sporto organizacija kelstu pavadinimu „Juodoji kaukė“.

Latvių provincijos futbolo nugalėtojas 1924 m. yra Česa viesiga biedriba, kuri finalo rungtynėse sumušė pernykščių metų prov. nugalėtoją Olimpija (Liepojus) 1:0. Provincijos nugalėtojas rungsis su Rygos miesto nugalėtoju, del Latvijos pirmenybių.

Estų lengvosios atletikos rungtynės atnešė sekančius vaisius: 60 mt. — Dalkvist 7,0 sek.; 60 mt. su kliūtimis — Neumann — 9,6 sek.; 400 mt. — Veiss — 59,4 sek.; 1000 mt. — Tiisefeld 2 min. 24,1 sek.; 3000 met. — Tiisefeld 8:49,1 sek.; Šokime į tolį — Klumberg — 6,97 mt.; šokime į aukštį — Ever — 1,85 mt.; šokime su kartimi — Hartin — 3,45 mt.; skritulio stūmime — Gamma — 14,095 mt.

Naujas Norvegų rekordas. Ieties mėtyme pasiektas naujas rekordas 61.03 mt. išmetė Stokgolme Snude.

Italų Maratono bėgimas. Turine įvyko Maratono bėgimas (42 km.), kuriame laimėjo italas Bertini, prabėgęs šią distanciją į 2 val. 49 min. 0,2 sek.

Čekų taurės pirmenybės. Finalo rungtynėse laimi 1924 m. taurę „Sparta“ Praga su 5:1 prieš A.F.K. Vrsovice.

Čekų profesionalizmas. Nuo Naujų Metų Čekoslovakijoje bus 2 lygos: profesionalų ir mėgėjų.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— **Užsienio valstybės** turi prie Lietuvos Vyriausybės 8 įgaliotus ministrus ir nepaprastus pasiuntinius, ir vieną vyriausybės delegatą. Be to, turi 19 konsulatų ir vicekonsulatų.

— **Latviai įdomaujasi mūsų kanklėmis.** Spalio 26 d. į Kauną atvyko latvių kultūrai plėsti draugijos choro vedėjas H. Prūsis del susipažinimo su lietuvių tautine muzika. H. Prūsis aplankė karo invalidų kanklių mokyklą ir Šančių pradinės mokyklos kanklių orkestrą. Kanklės padariusios svečiui gerą įspūdį ir jis sumanęs imtis latvių liaudies muzikos atgaivinimo. Jis pakvietė lietuvių kanklininkus koncertams į Rygą.

— **Žemės dalinimas.** 1925 m. Lietuvoj numatyta išparceliuoti 61.000 ha kaimų ir 122.000 ha dvarų žemės.

— **Kompozitoriaus J. Naujalio sukaktuvės.** Sukanka 35 metai, kai J. Naujalis dalyvauja muzikos ir visuomenės veikime. Jubilieto pagerbimui yra sudares komitetas, kuris nutarė š. m. gruodžio mėn.

— „Dainos“ Draugija lapkričio 10 d. švenčia savo 25 metų gyvavimo sukaktuves. Tų sukaktuvių paminėjimui draugija minimą dieną rengia Valstybės Teatre koncertą vakarą, kuriame be „Dainos“ choro dalyvaus ir kai kurie operos artistai.

— **pradžioj Valstybės Teatre suruošti iš Naujalio kūrinų jubilėjinį koncertą,** kurio programą atliks Lietuvos muzikininkai, Valstybės Operos artistai ir rinktinis choras.

— **Radio koncertai Kauno teatruose.** Tautos Teatre pradėta darbai radio klausomajam aparatui įrengti, taip, kad minimo teatro salėj bus girdimi visai publikai radio koncertai iš Maskvos, Berlyno, Paryžiaus ir kt. Tą patį ruošia ir Valstybės Teatras.

Užsieniuose.

— **Lietuvių Vokiečių konferencija** Spalių 27 d. Vokiečių užsienių reikalų ministerijoje įvyko pirmas lietuvių vokiečių konferencijos posėdis. Konferencijos tikslas sutvarkyti klausimus, kilusius del perdavimo Lietuvai suverenumo teisių į Klaipėdos kraštą. Sudarytos penkios subkomisijos. 1) sienų perėjimo klausimams svarstyti, 2) žuklavimo klausimams pasienio vandenyse, 3) Klaipėdos krašto pilietybės klausimams, 4) pensijų klausimams ir 5) Lietuvos reikalavimams, einant Versalės sutarties 256 ir 371 str.

— **Anglų parlamentas išrinktas.** Rinkimus laimėjo konservatoriai, žymiai pralaimėjo liberalai. Parlamente gavo vietų: konservatoriai 415, laboritai (Darbo partija) 152, liberalai 44, nepriklausomieji 3 ir komunistai 1.

— **Statyba Lenkijos pakraščiuose.** Lenkai norėdami pasirodyti, kad jie esą jau nebe laikini pagrobty pakraščių šeimininkai, bet nuolatiniai, yra nusistatę pakraščiuose varyti smarkią statybos akciją. Tam tikslui sekantiems 3 metams paskirta 32 milijonai zlotų. Per minimą laiką numatyta pastatyti 1200 namų pakraščių valdininkams.

— **Latviai irgi Lietuvos pavyzdžiu ruošia projektą** sutvarkyti savo skolas Amerikai.

— **Japonai oficialiai praneša,** kad per pereitųjų metų didijį žemės drebėjimą Japonijoje padaryta nuostolių už pusšesto milijono jėnų (Jena lygu 10 litų).

— **Italijoje siautė didelė audra,** del kurios patvino upės ir upeliai. Užlieta daug laukų, sunaikinta 300 kaimų.

— **Nuskendo latvių garlaivis.** Naktį į spalio 22 d. nuskendo latvių laivas „Bolinders“, kuris plaukė iš Rygos į Salasgryvą. Prigėrė 21 žmogus. Spėjama, kad laivą užtikusi audra.

Įvairenybės.

Kaip žmogus praleidžia savo gyvenimą. Neseniai fūlame Londono dienraštyje pasirodė įdomi žinutė apie žmogaus gyvenimo bėgį, suskaldytą į valandas. Autoriui parūpo sužinoti, kiek žmogus dirba, miega, serga ir t.t.

— **Žemiau paduoti daviniai yra apskaityti 70 metų amžiaus sveikam vyrui, neskiriant užsiėmimo ar tai būtų turtingas bankininkas ar mažai pasituris darbininkas.**

— **Taigi miegui žmogus paaukoja 23 metus, ligomis 11/2 m., valgiui 3 m. prausimuisi, skutimui ir renzimuisi 2 1/4 m. mokyklai 2 m., darbui 18 m., skaitymui 7 m., žaidimams 1 3/4 m., pramogoms 1/2 m., pasivaikščiojimui 2 1/4 m., poilsiui 2 1/2 m., įvairenybėms 7 m., traukinių belaukiant 15 d.**

— **Iš to matosi, jog žymiausią savo gyvenimo dalį žmogus atiduoda miegui.** Tokiu būdu veikia trečdalis žmogus praleidžia tokiam stovyje, kuris lygina karalius su beturčiais, gudrius su kvailiais. Kita žymia gyvenimo dalį praryja darbas. Toliau seka skaitymas,

pasilinksminimai ir t.t. Įsižiūrėjus į tą lentelę tenka pastebėti daug trūkumų, būtent: lentelė visai nenurodo, kad ir tokio žymaus žmonių gyvenimo laikotarpio, kaip meilė. Kiek vakarų, naktų jai pašvenčiama... Šie įvykiai prie „įvairenybių“, nei „pramogų“, skillies negalima skirti, nes galima įžeisti gražiąją lytį. Be to, trūksta žinių, kiek laiko žmogus pašvenčia vedyboms, krikštynoms, išgėrimams, nes ką jau ką, bet krikštynas prie įvairenybių irgi pavojinga skirti...

I. V-nas.

Atsiųstieji Redakcijai spaudiniai.

„Mūsų Žinynas“ 1924 m. 20 Nr.

Beveik visas numeris pilnas straipsnių, kurie skaitytini kiekvienam labiau prasilavinusiam ir rūpestingam kareiviui, nes ir turinys, ir kalba lengva, daugeliui suprantami. Karo vald. *Origaitis* straipsnyje Kariuomenės ūkis plačiai dėsto apie tai, kaip turi būti sudarytas kariuomenės ūkis, kad priešą nugalėjus. Pačioje pradžioje jis pabrėžia mintį, jog kariuomenė ir visuomenė turi sudaryti lyg vieną organizaciją, vienos dvasios prie bendro tikslo vedama; šitai turi pasireikšti ypač mobilizacijai paskelbus. Karui, taigi savo nepriklausomybės gynimui tauta turi ruoštis visą laiką. Tas ypač pasiekama per mokyklą, gerą karininkų ir kareivių paruošimą, per gerus puskarininkius. Viskas iš anksto turi būti paruošta, apgalvota, kad, karui ištikus, nereikėtų graibytis ir mėtytis, kaip tai atsitiko net su prancūzais Didžiojo karo pradžioje. Kap. *Tomkus* duoda labai įdomų, gyvą straipsnį Kariuomenės auklėjimo klausimu. Autorius rašo, jog kariuomenė neturi būti vien mechaninė jėga, bet sąmoninga, ankštai su savo visuomene surišta organizacija. Duodama daug gyvų pavyzdžių iš nesenų laikų, kuomet vergiškai auklėjama kariuomenė, karui ištikus, pasirodydavo labai silpnos dvasios; taip pav. atsitiko ir su rusų caro kariuomene, bet taip gali atsitikti ir su bolševikų raudonąja armija, kaip tik Rusijoje užeis revoliucinis atoslugis, nes bolševikai saviesiems kareiviams irgi tik įkyla galvon įvairius šaršmus, bet neauklėja jokių sąmoningos, laisvos dvasios žmonių. Karas parodė, jog silpnos pradžioje savo skaičium anglų ir amerikų kariuomenės vien tik dėl savo pilietinio susipratimo sutriuškino pagalios drauge su prancūzais geležines vokiečių eiles. Autorius nurodo, kad mūsų kariuomenėje turi būti auklėjama pilietinis susipratimas, demokratizmas, kareiviai būtinai turi išeiti bendro lavinimo mokyklas, fiziniai lavintis ir t.t. Šią mintį toliau vysto maj. *V. Vitkauskas* str. Kariškas tautos auklėjimas. Str. Tankų ateitis įdomus visiems kariams. Tame numeryje telpa daugybė karo dalykų smulkmenų.

Salys Semerys. Granata krūtinė. Keturių Vėjų leidinys 1 Nr. Kaunas 1924 m. 30 pusl.

Yra tai futuristinių eilių rinkinys. Kaip ir visuomet pas futuristus turinio jose nieškok. Skambūs, dažniausiai be jokios prasmės, dažnai dargi negražūs, paleistuvingi žodžiai ir tiek. Autorius kadaise darbovos, rašinėjo „Lietuvos“ priede „Sekmoji diena“, kur irgi vaišino skaitytojus ištisomis virtinėmis beprasmių žodžių. Tie jo raštai jau užmiršti, literatūron jie nepateko. Tas pats bus ir su šiuo rinkinėliu. Šiaipgi autorius gerai išsilavinęs, talentingas, bet savo gabumui turinio kol kas neranda, būtų gaila, jei šis talentas mūsų literatūrai pražūtų.

A. Tolstoj. Aelita. Romanas. Iš rusų kalbos vertė V. B. Panteonas Nr. 3. „Vaivos“ B-vės leidinys. Kaunas 1924 m. 214 pusl.

Jau senai žmonija svajoja susisiekti su kitomis planetomis, ypač gi su mūsų kaimynu Marsu, kuris dabar kas vakaras savo rusva šviesa žiūri į mus vakarų dangaus pusėj. Kiek mokslas leido patirti, Marse esančios tokios pat maždaug gyvenimo sąlygos, kaip ir pas mus žemėje. Iš to daroma spėjimas, jog ten yra ir gyvų padarų, dargi turinčių aukštesnį protą, kitaip tariant, žmonių. Kai š. m. rugpiūčio mėn. Marsas buvo arčiausia žemės, rodos tik 45 milijonų kilometrų tolimo, tai dideliose radio stotyse buvo laukiama dargi radiogramų iš Marso, bet... nieko nesulaukta. Spėjimas, jog Marse gali būti gyvų, dargi išmintingų sutvėrimų, ir taip sakant, nerimas savo „žemės kaily“, jau ne vieną rašytoją pastūmėjo savo mintimis, fantazija nuvykti į Marsą arba marsiečius atkviesti žemėn, t. y. parašyti fantastinių romanų, apysakų. Viena jų H. G. Wells'o „Pasaulių karas“ šiais metais buvo dargi „Kl. Žiniose“ spausdinama. „Aelita“ irgi yra tos pačios rūšies. Šiame atvejuje rusų inžinieris Losis ir jo draugas raudonarmietis Gusevas išskrido Losio išrastoje mašinoje į Marsą. Kelionė truko neilgai, nes įsivarė iki kelių šimtų kilometrų į sekundą. Pakeliui ką tik nesudužo į kažkokios sudužusios planetos skeveldras, dangaus erdvėje beklajojančias. Bijoję, kad gali nepatakyti į Marso pritraukimo sritį ir nukristi amžinybėn, bet pataikė ir laimingai nusileido ant Marso. Čia rado aukštai išvystytą kultūrą, kad iš jos sužino net kai kuriuos žemės istorijos faktus, kaip padėkim, Atlantidos žuvimą, kas neva buvo sulig Egipto kunigų padavimu apie 20.000 metų atgal. Bet šalia tos aukštos kultūros Marse viešpatuoja žvėriškas žiaurumas ir aršiausias išnaudojimas, kas būtų lyg ir nekonsekvencija (nesąmonė). Gusevas ir čia pasinaudoja proga ir tuoju sukelia bolševistinę revoliuciją, bet revoliucijai nepavykus, abu su Losevu tekinį skubina namo — žemėn. Ir vėl kuo tik nesudužo į beklajojančias sudužusių pasaulių skeveldras, kuo tik nenukeliavo į amžinybę, bet vistiek, kad ir pusgyvi, grįžta žemėn ir nukrinta ties Čikagu. Be to, kadangi, būdami Marse, abu suspėjo apsukti marsietėms galvas, tai dabar Losis ir gauna iš savo mylimosios Marse Aelitos radiogramas: „kame tu, kame tu, kame tu?“

Romane fantazijos gana daug, mokslo irgi, yra gražių vietų, bet yra ir šiurkštumų, kuriuose atsispindi šių dienų bolševikinė Rusija ir apskritai rusų dvasia. Ypač šiurkštus Gusevo tipas, labiausiai gi šiurkštus savo santykiuose su moterimis, kas taip svetima lietuvių dvasiai, nes pas lietuvius moteriškė gerbiama, su ja apsieinama švelniai, tuo tarpu gi rusuose ji labiau niekinama, tiesiog spardoma. Vertėjas tą šiurkštumą ypač padidino, nevykusiai išvertęs rusų žodį „baba“ į lietuvišką „boba“, nežinodamas, jog šiame atvejuje rusų dvasios „boba“ atitiktų lietuvių dvasios „moteriškė“. Apskritai vertimas menkas, vos bepaženčiamas.

„Aelita“, patekus į karių bibliotekas, būtų labai uoliai skaitoma, duotų nemaža dvasios pramogos.

Maj. *P. Ruseckas*.

Redakcijos atsakymai.

Lietuvos gailėtoji. Tamstos žinutės į laikraštį negalime dėti, nes per daug šlykstu. Padarysime žygių pranešti atitinkamiems asmenims, kad patikrintų ir uždraustų panašias šlykštynes. Apie tokius dalykus reikalinga pranešti savo viršininkui.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuvė. Kaunas. Karo kalvė Nr. 14.

85 39 95